

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 515/2018-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. septembra 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 a práva na prezumpciu neviny podľa čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tdo 85/2017 z 21. marca 2018, uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 5 To 86/2016 zo 6. septembra 2016 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 2 T 79/2015 z 22. júna 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. mája 2018 a následne podaniami 29. júna 2018 a 22. augusta 2018 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Tdo 85/2017 z 21. marca 2018 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu“), uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 To 86/2016 zo 6. septembra 2016 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie krajského súdu“) v spojení s rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 2 T 79/2015 z 22. júna 2016.

2. Z obsahu podanej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu sp. zn. 2 T 79/2015 z 22. júna 2016 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 5 To 86/2016 zo 6. septembra 2016 právoplatne odsúdený pre zločin lúpeže formou spolupáchateľstva podľa § 20 k § 188 ods. 1 a 2 písm. d) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) a iné, za čo mu bol uložený úhrnný trest odňatia slobody v trvaní desiatich rokov so zaradením do ústavu so stredným stupňom stráženia. Najvyšší súd svojím uznesením sp. zn. 2 Tdo 85/2017 z 21. marca 2018 odmietol sťažovateľom podané dovolanie. Následne podal sťažovateľ sťažnosť ústavnému súdu.

3. Sťažovateľ po písomnej výzve ústavného súdu z 19. júna 2018 upravil obsah podanej ústavnej sťažnosti, pričom v úvode vo všeobecnej rovine k postupu najvyššieho súdu poukázal na to, že *„Najvyšší súd S.R. nevenoval dostatočnú pozornosť dovolaniu ktoré som spísal prostredníctvom svojho advokáta... N.S. SR v odôvodnení odmietnutia dovolania nepoukázal na mnou uvádzané jednotlivé body kde O.S. a K.S. porušily zákon, takisto N.S. nevenoval absolutne pozornosť kde som poukázal na porušenie ústavy S.R. ako aj dohovorov o ľudských právach ktoré jednotlivé súdy porušili a preto mám zato, že odmietnutie môjho dovolania zo strany N.S. SR bolo nedôvodné a rovnako aj N.S. SR*

porušil čl. 6 ods. 1 ústavy S.R. vo svojom rozhodnutí nevenoval pozornosť čl. 6 ods. 1, ktorý hovorí o práve na slobodný proces.“

3.1 V konkrétnej rovine svojej argumentácie sťažovateľ poukázal na viaceré podľa jeho názoru podstatné a zásadné pochybenia, ktoré rozviedol vo viacerých bodoch.

3.1.1 Ako najpodstatnejšie námietky sťažovateľa vyhodnotil ústavný súd tie (bod 4 jeho argumentácie a súhrnné zhrnutie v závere doplnenia podanej ústavnej sťažnosti, v širšom aj body 1 a 2), ktorými atakuje skutkové zistenia plynúce z vykonaného dokazovania a v nadväznosti na ne nesprávnu právnu kvalifikáciu skutku ako zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 a 2 písm. d) Trestného zákona, k čomu v súhrne argumentoval: *„Zo skutku nie je jasné či sa naplnila skutková podstata – kvalifikácia tr. činu lúpeže čo opomína objektívnu a subjektívnu stránku a súd sa na preukazovaní viny neprípustne podieľal v rozpore s čl. 2 ods. 2 ústavy došlo tým k naplneniu aj dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 pís. i Tr. por. prítomný je aj dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 pís. g Tr. por. lebo rozhodnutie je založené na nezákonne vykonaných dôkazov... Mám rovnako zato, že N.S. SR mal povinnosť skúmať či sú v danej veci naplnené znaky tr. činu lúpeže teda či je preukázaná subjektívna súvislosť, spočívajúca v jednotnom zámere páchatel'ov ktorý jednotlivými útokmi naplnily skutkovú podstatu rovnakého tr. činu a objektívna súvislosť spojená rovnakým alebo podobným spôsobom vykonania samozrejme len za situácie ak by bolo preukázané, že došlo k spáchaniu skutku tak ako to kládla za viny obžaloba. Znak subjektívnej súvislosti spočíva v postupnom uskutočňovaní jednotného zámeru ktorý musí byť daný od počiatku tr. činu čo v tomto prípade nebolo keďže som konal v úmysle kraďnúť a nie sa dopustiť násilia. Keďže jeden tr. čin musí vyplívať z jednej vôle páchatel'ov a v tomto prípade sa na konaní nezhodly keďže jedného z nich nebol úmysel dospustiť sa násilia. V tomto smere je nutné upozorniť aj na právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 dohovoru a z neho vyplývajúcu judikatúru ESLP v zmysle ktorej sa vyžaduje aby rozhodnutie súdu bolo odôvodnené a presvedčivé. Odôvodnenie rozhodnutia je zárukou toho že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny.“*

3.1.2 V nadväznosti na predostretú argumentáciu týkajúcu sa nesprávnej právnej kvalifikácie skutku sťažovateľ namietol aj porušenie svojho základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy, ktoré vzhliadol v postupe orgánov činných v trestnom konaní aj súdov, ktoré nevykonali dôkazy a vedome neobjasňovali skutočnosti svedčiace v jeho

prospech, k čomu tvrdil (body 1 a 2 plynúce z doplnenia jeho podanej ústavnej sťažnosti):
„Počas celého prípravného konania ako i v konaní pred súdom som poukázal na skutočnosť, že v danom prípade bolo zmanipulované prípravné konanie ako zo strany O.Č.T.K. a O.P. ktoré bolo v rozpore s ustanovením § 2 ods. 10 Tr. por. ktorý ukladá za povinnosť O.Č.T.K. – O.P. objasňovať dôkazy a okolnosti aj tie ktoré svedčia v môj prospech. Takisto mám za to, že v prípravnom konaní bola porušená zásada rovnosti zbraní keďže nebolo rovnako prihliadané na dôkazy a mnou navrhované dôkazy svedčiace v môj prospech boli buď nevykonané, nerešpektované, zamietané, alebo im súd nevenoval dostatočnú pozornosť.“

3.1.3 Porušenie svojho práva na prezumpciu nevinu podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru nachádzal sťažovateľ v osobe zákonného sudcu okresného súdu JUDr. Miroslava Tomu, ktorý *„... v tejto trestnej veci vedenej na Okresnom súde Žiari nad Hronom pod sp. zn. 2 T 79/2015 konal a rozhodoval predseda senátu JUDr. Miroslav Toma, ako predseda senátu konal a rozhodoval aj v trestnej veci vedenej O.S. Žiar nad Hronom sp. zn. 2 T 64/2015 Rozsudkom sp. zn. 2 T 64/2015-196 zo dňa:15.4.2015 ma uznal za vinného v zmysle podanej žaloby... V zmysle § 31 ods. 1 a ods. 2 Tr. por. mal byť vylúčený JUDr. Miroslav Toma z dôvodov zaujatosti k prejednávanej veci ako aj pre ovplyvňovanie jeho rozhodnutia vo veci dvoma rozsudkami. Konanie vedené pred súdom proti mojej osobe bolo zmanipulované a dokazovanie bolo len formálne.“*

3.1.4 Ďalším pochybením vo veci konajúcich súdov, ktorým malo dôjsť k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, malo byť uloženie nezákonného trestu, teda trestu v rozpore s podmienkami ukladania trestov podľa Trestného zákona, a túto skutočnosť mal prehliadnuť aj najvyšší súd v rámci dovolacieho konania, keď *„prehliadol hrubé porušenie zákona pri ukladaní úhrnného trestu keď s § 38 ods. 2, 5 použil aj ďalšie prirážajúce okolnosti § 37 § 41 pričom už v § 38 ods. 2 ods. 5 Tr. zák. je zahrnutá prirážajúca okolnosť a pre nesprávne použitie ustanovení potom môže nastať situácia, že obvinenému je uložený trest neprimerane vysoký.“*

4. V petite podanej sťažnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd *„svojím rozhodnutím návrh prijal na ďalšie konanie“* a nálezom takto rozhodol:

„1. Uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn.: 2 Tdo 85/2017 zo dňa 21.3.2018 a konaním, ktoré mu predchádzalo došlo k porušeniu môjho práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru... a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

2. Zrušuje sa uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Tdo 85/2017 zo dňa 21.3.2018 a vec sa vracia Najvyššiemu súdu SR na ďalšie konanie.

3. Rozsudkom Okresnému súdu ZH sp. zn.: 2 T 79/2015 zo dňa 22.6.2016 a uznesením Krajského súdu B.B. sp. zn.: 5 To 86/2016 zo dňa 22.9.2016 a konaním, ktoré im predchádzalo došlo k porušeniu môjho práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru... a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na obhajobu v zmysle čl. 50 ods. 3 Ústavy SR.

4. Zrušuje sa rozsudok Okresného súdu ZH sp. zn.: 2 T 79/2015 zo dňa 22.6.2016 a uznesenie Krajského súdu B.B. sp. zn.: 5 To 86/2016 zo dňa 22.9.2016 vec sa im vracia na ďalšie konanie.

5. Mne ako sťažovateľovi priznáva finančné zadosťučinenie v sume 150 000 euro, ktoré sú povinný Okresný súd ZH, Krajský súd B.B. ako aj Najvyšší súd SR spoločne a nerozdielne vyplatiť mne ako sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

6. Okresný súd ZH, Krajský súd B.B. a Najvyšší súd SR sú povinný spoločne a nerozdielne uhradiť mne ako sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia ktorý si dopíše výšku keď mi bude ustanovený v tejto ústavnej sťažnosti.“

II.

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

II.1 K namietanému porušeniu sťažovateľom označených práv rozsudkom okresného súdu sp. zn. 2 T 79/2015 z 22. júna 2016

7. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity.

8. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Právomoc ústavného súdu je preto subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť (a aj sa domáhal) využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (IV. ÚS 115/07).

9. Rozsudok okresného súdu sp. zn. 2 T 79/2015 z 22. júna 2016 mohol sťažovateľ napadnúť riadnym opravným prostriedkom, a to odvolaním (čo aj využil), o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Ústavný súd preto túto časť jeho sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

II.2 K namietanému porušeniu sťažovateľom označených práv uznesením krajského súdu sp. zn. 5 To 86/2016 zo 6. septembra 2016 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tdo 85/2017 z 21. marca 2018

10. Ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd nie je ani zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

11. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

12. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, odôvodnenie ktorých je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

13. Článok 6 ods. 1 dohovoru každému zaručuje právo podať žalobu o uplatnenie svojich občianskych práv a záväzkov na súde a pod tento článok spadá aj právomoc súdov rozhodnúť o oprávnenosti trestného obvinenia proti konkrétnej osobe. Takto interpretovaný článok zahŕňa právo na súd, do ktorého patrí právo na prístup k súdu. Tým je dané, že tento článok zaručuje každému právo na to, aby svoju vec týkajúcu sa občianskych práv a záväzkov alebo trestného obvinenia vedeného proti nemu mohol nechať predložiť súdu. V tomto smere toto ustanovenie zakotvuje „právo na súd“, ktorého je právo na prístup k súdu len jedným z aspektov (Golder proti Spojenému kráľovstvu). K nemu sa pridávajú záruky ustanovené čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o organizáciu a zloženie súdu a vedenie konania. To všetko v súhrne zakladá právo na spravodlivé prerokovanie veci [rozhodnutie

Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 21.2.1975, séria A, č. 18, s. 18, bod 36]. Právo na spravodlivé prerokovanie veci zahŕňa v sebe princíp rovnosti zbraní, princíp kontradiktórnosti konania, právo byť prítomný na pojednávaní, právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia a iné požiadavky spravodlivého procesu (III. ÚS 199/08).

14. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 71/97, IV. ÚS 14/2012).

15.1 Podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, sa považuje za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

15.2 Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

16. Ústavný súd už vo svojich prvotných rozhodnutiach zaujal stanoviská k dodržiavaniu čl. 50 ods. 3 ústavy orgánmi štátu.

16.1 Vo veci sp. zn. II. ÚS 8/96 uviedol, že čl. 50 ods. 3 zaručuje všetkým oprávneným osobám, že budú mať čas na prípravu obhajoby, ďalej že budú mať možnosť pripraviť si obhajobu a že svoju obhajobu budú môcť predniesť právne významným spôsobom buď osobne, alebo prostredníctvom svojho obhajcu. Uplatnenie práva na obhajobu nezaručuje oprávnenej osobe dosiahnutie takého rozhodnutia súdu, o ktorý sa usiluje pomocou obhajoby. Účelom práva zaručeného čl. 50 ods. 3 ústavy je poskytnutie príležitosti brániť sa obvineniu zo spáchania trestného činu.

16.2 Vo veci sp. zn. II. ÚS 52/98 ústavný súd uviedol, že pozitívny záväzok Slovenskej republiky pri realizácii práv obvineného v trestnom konaní je zabezpečený prostredníctvom Trestného poriadku, ktorý je právnym predpisom upravujúcim postup v trestnom konaní. Trestný poriadok v jednotlivých fázach trestného konania zaručuje ústavou garantované právo obhajoby.

17. Ústavný súd teda predostiera, že zásada „práva na obhajobu“ vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutným prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Podľa názoru ústavného súdu právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd (II. ÚS 34/99), a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

18. O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie. V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

19. K prvej a najpodstatnejšej námietke sťažovateľa spočívajúcej v tom, že skutok kladený mu za vinu bol nesprávne právne posúdený ako zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 a 2 písm. d) Trestného zákona (k dôvodom sťažovateľa pozri body 3.1.1 a 3.1.2) vo veci konajúce súdy argumentovali takto:

19.1 Krajský súd v uznesení sp. zn. 5 To 86/2016 zo 6. septembra 2016 konštatoval:

„Obžalovaný sa od počiatku bránil tým, že za poškodeným išli aj so spoluobžalovaným so zámerom vypiť si alkohol, doznal, že síce do domu vnikli násilím tak, že vyvalil dvere, pretože ich poškodený nechcel vpustiť, avšak žiadne násilie, ani hrozbu násilia voči poškodenému následne nepoužil. Predtým chcel dvere vypáčiť, čo sa mu však nepodarilo. Poukázal na to, že svojho spoločníka upozornil ešte pred vniknutím do domu, aby nepoužil násilie, či hrozbu násilia voči poškodenému. Z predchádzajúcej trestnej

činnosti vedel, že by to zakladalo znaky trestného činu lúpeže. Potvrdil, že so spoločníkom pýtali od poškodeného peniaze, ktorý im tvrdil, že ich nemá a preto prehľadával skrine, aby ich našiel. Následne prišli policajti. Poškodenému nič nezobrali.

Aj svedok [REDACTED] (pôvodne spoluobvinený) povedal, že obžalovaný sa ho pýtal, či nepôjdu kradnúť do domu poškodeného. Keď sa s návrhom stotožnil, prišli k domu poškodeného, na ktorého kričali, aby im otvoril. Poškodený spoza dverí kričal, aby odišli, že zavolá políciu. Napokon obžalovaný dvere vykopol. Keď vnikli do chodby, poškodený sa na neho zahnal, preto ho chytil za ruku, posotil ho, aby išiel pred ním. Poškodeného chytil za ruku, odviezol ho do jednej z miestností, kde ho posadil na posteľ. Obžalovaný mu povedal, aby poškodeného zahovoril a hľadal po skriniach peniaze. Ich ďalšiemu konaniu bolo zamedzené príchodom policajtov. Potvrdil tiež, že obžalovaný mu hovoril, aby voči poškodenému nepoužil násilie.

Poškodený na druhej strane uviedol, že v inkriminovaný deň po polnoci počul búchanie na dvere s tým, že niekto kričal, že si chce vypiť. On však neotvoril a kričal, aby odišli, inak zavolá políciu. Potom dvere vykopl a vnikli k nemu do domu. Boli dvaja. Po ich príchode ho nižší z nich ([REDACTED]) chytil za ruku, tlačil ho do spálne, kde ho sotil na posteľ a držal za plece. Poškodený uvádzal, že potom, ako vnikli páchatelia k nemu, sa bál, chcel sa aj brániť, ale sa nedalo. Pýtali od neho peniaze, on však povedal, že nemá a vyšší z nich ich hľadal po skriniach. Obžalovaný si voči nemu násilne nepočínal. Aj tento svedok potvrdil následne príchod policajtov.

Sused poškodeného - svedok [REDACTED] uviedol, že sa zobudil na buchot na dvere poškodeného, pričom pred vchodovými dverami boli dve osoby, ktoré videl, keďže poškodený má pred vchodom nainštalované senzorové osvetlenie. Počul, ako poškodený komunikuje s týmito osobami a zrejme ich nechcel vpustiť do vnútra. Keď následne počul ranu a zvuk štiepajúceho sa dreva, videl, ako sa osoby dostali dovnútra, zavola políciu. Keď osoby vošli dovnútra, jeden z nich chytil poškodeného za ruku a tohto tlačil pred sebou. Potom ho odviezli do jednej z izieb, kde tento svedok už nemal rozhľad. Videl však, že ďalší muž začal prehľadávať skrine. Tento svedok ich videl cez miestnosť, v ktorej sa svietilo a ktorá bola pri vchode a bolo z nej vidieť i na chodbu a čiastočne do ďalších miestností.

Privolaní policajti - svedkovia [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] potvrdili, že dostali príkaz z operačného strediska ísť na miesto, kde malo dôjsť k prepadnutiu. Našli dom, ktorý mal otvorenú bráničku, vykopené dvere a v jednej z miestností boli 3 osoby. Poškodený bol vystrašený, páchatelia uvádzali, že si chceli len vypiť. Oboch páchatel'ov policajti zadržali.

Z vykonaných dôkazov nepochybne vyplynulo, že obžalovaný so spoločníkom vykoplí dvere, keď ich poškodený nechcel pustiť do jeho domu. Následne chceli od poškodeného peniaze, ten im ich odmietol dať, preto spoluobžalovaný držal poškodeného a obžalovaný prehľadával skrine a hľadal peniaze. Keď sused poškodeného volal políciu, obžalovaný so spolupáchatel'om boli na mieste činu zadržaní.

Napriek tomu, že obžalovaný tvrdil, že nepoužil násilie voči poškodenému, ani sa mu nevyhrážal za účelom, aby jemu a spoločníkovi dal poškodený peniaze, správne si počíнал okresný súd, keď uznal obžalovaného vinným zo zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, 2 písm. d) Tr. zák. spáchaného formou spolupáchatel'stva podľa § 20 Tr. zák., pretože proti inému použili násilie v úmysle zmocniť sa cudzej veci a tento čin spáchali na chránenej osobe - staršieho veku, ktorá mala viac ako 60 rokov. Násilím pritom v zmysle zaužívanej súdnej praxe sa okrem priameho útoku proti telu poškodeného rozumie aj násilie voči veci, pokiaľ je prostriedkom nátlaku na vôľu poškodeného. V danom prípade obžalovaný vykopol dvere a použil násilie teda voči veci. v dôsledku čoho, ako uvádzal sám poškodený, mal strach, ani sa nepohol, chcel sa aj brániť, ale sa nedalo. Spoluobžalovaný poškodeného navyše chytil za ruku, ktorý urobil pohyb na obranu, keď ho držal za ruku. tlačil ho pred sebou a prinútil ho sadnúť si na posteľ, pričom mu bránil v pohybe držaním. Poškodený odpor ani nekládol, lebo si bol vedomý fyzickej prevahy obžalovaného a jeho spoločníka, ktorí boli mladší a fyzicky oveľa zdatnejší. Následne páchatelia žiadali od poškodeného peniaze. Keďže obžalovaný bez povolenia poškodeného vnikol do jeho obydľia spolu so spoločníkom tak, že vykopol dvere, dopustil sa aj prečinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, 2 písm. b) Tr. zák., pretože spoločne s ďalšou osobou vnikol do obydľia iného a čin spáchal prekonaním prekážky, ktorej účelom je zabrániť vniknutiu. Aj tohto prečinu sa dopustil formou spolupáchatel'stva podľa § 20 Tr. zák.

Čo sa týka odvolacích námietok obžalovaného, že vek obžalovaného - ako znak kvalifikovanej skutkovej podstaty nebol vyjadrený vo výrokovej časti odkazom na paragrafové znenie, túto skutočnosť nepovažuje krajský súd za podstatnú, pretože

v odôvodnení rozsudku sa okresný súd s touto otázkou i za použitia príslušného ustanovenia náležite vysporiadal.“

19.2 Pri preskúvaní uznesenia krajského súdu sp. zn. 5 To 86/2016 zo 6. septembra 2016 ako súdu odvolacieho a argumentácie v ňom uvedenej ústavný súd vychádzal zo svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Taktiež v zmysle judikatúry ESĽP pri zamietnutí odvolania sa odvolací súd môže obmedziť i na prevzatie odôvodnenia nižšieho súdu (rozsudok ESĽP vo veci Helle v. Fínsko z 19. 12. 1997, sťažnosť č. 20772/92, body 59 – 60). Predpokladom tohto postupu je splnenie podmienky založenej na zistení, že samotné rozhodnutie podriadeného súdu možno pokladať za dostatočne odôvodnené (Boldea v. Romania, rozsudok z 15. 2. 2007 k sťažnosti č. 19997/02, § 33; Hirvisaari v. Finland, rozsudok z 27. 9. 2001 k sťažnosti č. 49684/99, § 31 – § 33). Už uvedené závery zahŕňajú aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (prvostupňového súdu, ako aj odvolacieho súdu), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09).

19.3 Okresný súd v rozsudku sp. zn. 2 T 79/2015 z 22. júna 2016 uviedol:

„Pri vyhodnotení dôkazov v zmysle § 2 ods. 12 Tr. poriadku súd uzavrel, že vina obžalovaného bola jednoznačne a bez pochyby preukázaná. Bolo preukázané výpoveďou obžalovaného a svedka [REDAKOVANÉ] že v nočných hodinách po požití niekoľkých pív, sa rozhodli ísť za poškodeným, pričom bola nočná hodina. Obžalovaný podľa názoru súdu musel vedieť približne, koľko rokov má poškodený, keď sám tvrdil, že ho poznal 4 roky. Musel vedieť, že je už v dôchodkovom, vyššom veku. Keď poškodený ich odmietol vpustiť dovnútra z výpovedí obžalovaného, svedka [REDAKOVANÉ] a poškodeného vyplýva, že poškodený odmietol vpustiť obžalovaného a svedka [REDAKOVANÉ] dovnútra. Následne, ako to vyplýva z výpovedí obžalovaného a svedka [REDAKOVANÉ], sa pokúšali vchodové dvere vypáčiť, čo sa im však nepodarilo. Obžalovaný a svedok [REDAKOVANÉ] potvrdili, že vchodové dvere nakoniec vykopol, resp. vytlačil obžalovaný. Svedok [REDAKOVANÉ] tvrdil, že pri otvorení dvier obžalovaným bol zasiahnutý poškodený, ktorý pri tom spadol. Poškodený túto skutočnosť poprel. Podľa názoru súdu o pohybe obžalovaného, svedka [REDAKOVANÉ] a poškodeného v dome poškodeného

jednoznačne vypovedal svedok [REDACTED]. Výpovede obžalovaného, poškodeného a svedka [REDACTED] sú o pohybe v dome poškodeného rozdielne. Podľa názoru súdu ide o však len o okolnosť prípadu, ktorá nemá vplyv na právnu kvalifikáciu. Tvrdenie obžalovaného, že sám bol len kradnúť nepoužil voči poškodenému žiadne násilie je irelevantné. Sám obžalovaný musel veľmi dobre vedieť, že svedok [REDACTED] bez použitia násilia, alebo hrozby násilia nezabráni poškodenému, aby si aktívne bránil svoj majetok. Navyiac svedok [REDACTED] potvrdil, že najskôr videl jedného páchatel'a - svedka [REDACTED] tlačiť poškodeného a následne uvidel obžalovaného, ako vošiel do miestnosti oproti jeho domu, kde prehľadával skrine. Poškodený potvrdil, že obžalovaný chodil po izbách, nakoniec bol v izbe kde bol obžalovaný a svedok [REDACTED]. Svedok [REDACTED] naproti tomu tvrdil, že všetci traja boli stále v tej istej izbe. Sústavne videl obžalovaného a poškodeného. Príslušníci PZ, svedkovia [REDACTED] a [REDACTED] potvrdili vylomenie vchodových dvier, obžalovaného, poškodeného a svedka [REDACTED] našli v jednej miestnosti. Po ich príchode poškodený okamžite išiel za nich, akoby tam hľadal pomoc. Podľa názoru súdu je pravdepodobné, že aj obžalovaný použil násilie voči poškodenému pri vyvalení vchodových dvier, ktoré zasiahli poškodeného. Sám obžalovaný musel predpokladať, že s poškodeným, s ktorým predtým komunikovali bude stáť za vchodovými dverami. Z uvedeného je zrejmé, že obžalovaný musel minimálne priamo vidieť, ako spolupáchatel' svedok [REDACTED] spacificovali poškodeného a tohto odtlačil do niektorej z miestností, pričom sám následne išiel do ďalšej miestnosti hľadať peniaze. Súd, preto obranu obžalovaného, že do domu poškodeného prišiel len kradnúť pokladal za účelovú tendenčnú so snahou zmierniť miernu zavinenia a aj zmierniť právnu kvalifikáciu skutku. Konanie obžalovaného, ktorým spoločným konaním proti inému použil násilie v úmysle zmocniť sa cudzej veci, čin spáchal na chránenej osobe, osobe vyššieho veku a spoločným konaním neoprávnene vnikol do obydlija iného, čin spáchal prekonaním prekážky, ktorej účelom je zabrániť vniknutiu, právne kvalifikoval, ako zločin lúpeže formou spolupáchatel'stva podľa § 20, § 188 ods. 1, 2 písm. d) Tr. zákona v jednočinnom súbehu s prečinom porušovania domovej slobody formou spolupáchatel'stva podľa § 20, § 194 ods. 1, 2 písm. b) Tr. zákona. Podľa § 139 ods. 1 písm. e) Tr. zákona chránenou osobou sa rozumie osoba vyššieho veku.“

19.4 Najvyšší súd v odôvodnení uznesenia sp. zn. 2 Tdo 85/2017 z 21. marca 2018 v podstatnom uviedol:

„Porušenie práva na obhajobu v predmetnom konaní podľa obvineného spočíva v tom, že súd nevykonal ním navrhnuté dôkazy a že prokuratúra navrhla ako dôkaz podľa § 119 Tr. por. výsluch [REDACTED] ako svedka podľa § 261 Tr. por. a to aj napriek tomu, že v uvedenom trestnom konaní bol ako obvinený.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu. Právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (§ 34 ods. 4 Tr. por.).

Ak uplatnenie práva na obhajobu spočíva v navrhovaní dôkazov (§34 ods. 1 a § 44 ods. 2 Tr. por.), zodpovedá mu povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť alebo ho odmietnuť, resp. rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (§ 208 a § 274 ods. 1 Tr. por.). Nemožno však úspešne podať dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. na podklade toho, že sa návrhu na vykonanie dôkazu nevyhovelo. Za porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. teda nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Tr. por., resp. práva podľa § 2 ods. 11 Tr. por. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učinенý v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú, a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (pozri uznesenie Najvyššieho súdu z 15. decembra 2009, sp. zn. 2 Tdo 45/2009, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 7/2011).

V rámci prvostupňového konania súd pred vyhlásením dokazovania za skončené, zisťoval u procesných strán ďalšie dôkazné návrhy, pričom obvinený uviedol, že ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania nemá. K uvedenému Najvyšší súd uvádza, že vyhlásenie procesnej strany o tom, že nemá návrhy na doplnenie dokazovania v záverečnej fáze súdneho konania je konečným prejavom strany o disponovaní s právom na navrhovanie

doplnenia dokazovania a v prípade predtým uplatnených návrhov na doplnenie dokazovania jednoznačným prejavom, že na pôvodných návrhoch na doplnenie dokazovania procesná strana netrvá a teda, že ich berie späť. Rešpektovanie takto prejavenej vôle strany súdom, nemožno považovať za porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. (pozri uznesenie Najvyššieho súdu zo 14. januára 2014, sp. zn. 2 Tdo 1/2014, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 116/2014)...

Zo spisového materiálu je zrejmé, že dňa 18. novembra 2016 podal obvinený prostredníctvom obhajcu dovolanie, o ktorom Najvyšší súd rozhodol uznesením sp. zn. 5Tdo 91/2016 z 05. januára 2017, ktorým podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie obvineného odmietol.

Obvinený v druhom podanom odvolaní namieta nepreukázanie úmyslu spáchať trestný čin, ktorý je mu kladený za vinu (§ 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.). Týmito námietkami obvineného sa už podrobne zaoberal Najvyšší súd vo vyššie uvedenom uznesení, preto dovolací súd pri rozhodovaní o aktuálnom dovolaní na odôvodnenie tohto uznesenia len odkazuje.“

19.4.1 Najvyšší súd v uznesení sp. zn. 5 Tdo 91/2016 z 5. januára 2017, na ktorého dôvody odkazuje aj vo svojom uznesení sp. zn. 2 Tdo 85/2017 z 21. marca 2018, ozrejmil:

„Obvinený v dovolaní uplatnil dôvod dovolania podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

V rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu súd skúma, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol správne podradený (subsumovaný) pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Do úvahy prichádzajú alternatívy, že skutok mal byť právne kvalifikovaný ako iný trestný čin alebo, že skutok nie je trestným činom.

Obvinený predovšetkým namietal, že jeho konanie malo byť právne kvalifikované ako zločin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. a/, ods. 4 písm. b/ Tr. zák., nie ako zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák. Spáchanie prečinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák. nenapádal.

V zmysle ustanovení § 188 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák. sa lúpeže dopustí ten, kto proti inému použije násilie alebo hrozbu bezprostredného násilia v úmysle zmocniť sa cudzej veci, pričom sa skutku dopustí na chránenej osobe. Medzi chránené osoby patrí aj osoba vyššieho veku (osoba staršia ako 60 rokov).

Objektom trestného činu je ochrana slobody a majetku. Páchatelom môže byť ktokoľvek (všeobecný subjekt). Objektívna stránka spočíva v použití násilia alebo hrozby bezprostredného násilia na prekonanie kladeného alebo očakávaného odporu poškodeného. Násilie môže smerovať proti tomu, kto má vec u seba, proti inej osobe alebo veci, ak je prostriedkom nátlaku na vôľu poškodeného. Nie je pritom rozhodujúce, či poškodený kládol odpor. Hrozbou bezprostredného násilia sa rozumie hrozba okamžitého použitia násilia ak sa poškodený nepodrobí vôli páchatel'a. Hrozba nemusí byť výslovná, postačí aj konkludentné konanie, z ktorého možno vyvodiť bezprostrednosť násilia v prípade neuposlúchnutia páchatel'a. Násilie alebo hrozba ako prostriedky zmocnenia sa cudzej veci musia predchádzať zmocneniu sa veci. Na dokonanie trestného činu postačí použitie násilia alebo hrozby bezprostredného násilia, páchatel' sa cudzej veci nemusí reálne zmocniť. Z hľadiska subjektívnej stránky sa na naplnenie skutkovej podstaty vyžaduje úmysel spolu s pohnutkou konania páchatel'a. Úmysel páchatel'a sa musí vzťahovať na násilné konanie na prekonanie odporu obete a zmocnenie sa cudzej veci. Pri spolupáchatel'stve nie je rozhodujúce, či každý z páchatel'ov použil násilie, pretože konkrétnu účasť na lúpeži si môžu spolupáchatelia rozdeliť. Uvedené konštatovanie vyplýva aj z judikátu č. R 67/1971, podľa ktorého je spolupáchatel'om trestného činu lúpeže i páchatel', ktorý sa zmocňuje cudzej veci využitím skutočnosti, že jeho spoločník zatiaľ s použitím násilia prekonáva odpor poškodeného. Zároveň ani výnimočne malá intenzita násilia nemôže byť dôvodom pre kvalifikáciu činu ako trestného činu krádeže podľa § 212 Tr. zák., pretože o taký trestný čin môže ísť len v prípade, že sa páchatel' zmocní cudzej veci bez použitia akéhokoľvek násilia, resp. vyhrážky bezprostredného násilia. Nižšia intenzita násilia len znižuje stupeň

nebezpečnosti trestného činu lúpeže pre spoločnosť, čo možno vyjadriť pri ukladaní trestu 55/1980 - upravené znenie).

Pre naplnenie skutkovej podstaty trestného činu lúpeže teda nie je rozhodujúce, ktorý zo spolupáchateľov a v akej intenzite použil proti poškodenému, resp. veci patriacej poškodenému násilie. Dovolací súd sa preto stotožnil s právnou kvalifikáciou ustálenou súdmi nižšieho stupňa. V tejto súvislosti je potrebné upozorniť, že dovolací súd je vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili sudy prvého a druhého stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia, čo je zrejmé z dikcie § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať.“

20. K ďalšej námietke sťažovateľa týkajúcej sa nezákonne uloženého trestu (k dôvodom sťažovateľa pozri bod 3.1.4) vo veci konajúce sudy argumentovali takto:

20.1 Okresný súd v rozsudku sp. zn. 2 T 79/2015 z 22. júna 2016 uviedol:

„Rozsudkom Okresného súdu vo Zvolene z 12.10.2001 sp. zn. 3T 59/2001 bol obžalovaný ██████████ odsúdený ako obzvlášť nebezpečný recidivista podľa § 41 Tr. zákona pre trestný čin lúpeže podľa, § 234 ods. 1 Tr. zákona č. 140/61 Zb. v znení zmien a doplnkov k trestu odňatia slobody v trvaní 8 rokov nepodmienečne, pre jeho výkon bol podľa § 39a ods. 3 Tr. zákona zaradený do druhej nápravno výchovnej skupiny. Trest vykonal 6.6.2009...

Pri úvahe o druhu a výmere trestu súd prihliadol k ustanoveniam § 34 ods. 1, 2, 3, 4, 6 Tr. zákona, pričom poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 Tr. zákona nezistil, ako priťažujúce okolnosti podľa § 37 písm. h), m) Tr. zákona ustálil, že obžalovaný spáchal viac trestných činov a bol už za trestný čin odsúdený.

Podľa § 38 ods. 5 Tr. zákona pri opätovnom spáchaní zločinu sa zvyšuje dolná hranica zákonom ustanovenej trestnej sadzby o jednu polovicu; vlakom prípade sa ustanovenie odseku 4 nepoužije.

Nie je rozhodujúci časový úsek medzi predchádzajúcim odsúdeným a spáchaním nového zločinu.

Podľa § 11 ods. 1 Tr. zákona zločin je úmyselný trestný čin, za ktorý tento zákon v osobitnej časti ustanovuje trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby prevyšujúcou 5 rokov.

Pri trestnom čine lúpeže podľa § 234 ods. 1 Tr. zákona č. 140/61 Zb. v znení zmien a doplnkov možno uložiť páchatelovi trest odňatia slobody na 2 roky až 10 rokov.

Súd preto predchádzajúce odsúdenie rozsudkom Okresného súdu Zvolen z 12.10.2001 sp. zn. 3T 59/2001 pre trestný čin lúpeže podľa § 41 ods. 1, § 243 ods. 1 Tr. zákona č. 140/61 Zb. v znení zmien a doplnkov k trestu odňatia slobody trvaní 8 rokov nepodmienečne, v druhej nápravno-výchovnej skupine musel považovať za zločin.

Pri zločine lúpeže podľa § 188 ods. 1, 2 písm. d) Tr. zákona možno uložiť páchatelovi trest odňatia slobody na 7 rokov až 12 rokov. Za použitia § 38 ods. 5 Tr. zákona možno uložiť páchatelovi trest odňatia slobody na 9 rokov 6 mesiacov až 12 rokov.

Podľa názoru súdu je obžalovanému nevyhnutné a potrebné uložiť s poukazom na § 46 Tr. zákona za použitia § 41 ods. 1 Tr. zákona úhrnný trest odňatia slobody v dolnej polovici takto upravenej trestnej sadzby v trvaní 10 rokov. Keďže obžalovaný bol v posledných 10 rokoch pred spáchaním trestného činu vo výkone trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený za úmyselný trestný čin, súd tohto pre jeho výkon podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zákona zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. “

20.2 Krajský súd v uznesení sp. zn. 5 To 86/2016 zo 6. septembra 2016 konštatoval:

„Za prísnejší zo zbiehajúcich sa trestných činov je pritom hrozené trestom odňatia slobody na 7 rokov až 12 rokov. Obžalovaný bol už v minulosti dvakrát odsúdený za zločin lúpeže a preto sa spodná trestná sadzba zvyšovala v zmysle § 38 ods. 5 Tr. zák. o polovicu rozdielu medzi vrchnou a spodnou trestnou sadzbou, teda o 30 mesiacov. Uložený úhrnný trest na 10 rokov potom aj krajský súd pokladá vzhľadom na kriminálnu minulosť obžalovaného za adekvátne a spôsobilý zabezpečiť nápravu obžalovaného.

Správne si počínal okresný súd, keď obžalovaného pre výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia, lebo v posledných desiatich rokoch bol vo výkone trestu odňatia slobody. “

20.3 Najvyšší súd v uznesení sp. zn. 2 Tdo 85/2017 z 21. marca 2018 uviedol:

„Námietka obvineného vo vzťahu k uloženému trestu a zásad ukladania trestov, je irelevantná, nakoľko v jeho prípade nešlo o postup, ktorý by bol v rozpore s ustanovením

§ 38 ods. 1 Tr. zák. Pri ukladaní trestu súd upravil zákonnú trestnú sadzbu podľa § 38 ods. 5 Tr. zák., nakoľko obvinený opätovne spáchal zločin a keďže bol obvinený uznaný vinným zo spáchania trestného činu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d) Tr. zák. a prečinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. uložil mu úhrnný trest odňatia slobody.“

21. Ústavný súd v prvom rade považuje za podstatné uviesť, že podľa už spomenutej konštantnej judikatúry nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Ústavný súd teda pripomína už spomenutý obmedzený rozsah jeho právomoci preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov, Trestný poriadok a Trestný zákon nevyvímajúc, viedli k rozhodnutiu vo veci samej. K tomu dodáva, že nepatrí do jeho právomoci zaoberať sa rozhodnutím o vine a treste (II. ÚS 31/94) ani otázkou právnej kvalifikácie skutku, ktorý je predmetom trestného stíhania a o ktorom sa s konečnou platnosťou koná a rozhoduje pred všeobecnými súdmi (I. ÚS 18/00). Inými slovami, úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy taktiež vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (I. ÚS 19/02).

22.1 Ústavný súd v prvom rade poukazuje na to, že argumentácia sťažovateľa je v podstate v rozhodujúcej/prevažujúcej miere postavená výlučne do sféry skutkových zistení, pričom sám sťažovateľ až ofenzívnym spôsobom núti ústavný súd prijať svoju vlastnú, preň výhodnejšiu/priaznivejšiu interpretáciu právneho posúdenia skutkových zistení a predostiera svoje argumentačné názorové predstavy a pohľady ústavnému súdu ako v poradí ďalšej „odvolacej“ inštancii, ktorá pripadá do úvahy/nasleduje za najvyšším súdom. Záplavou vlastných interpretačných výkladov a názorových predstáv, avšak bez

predloženia relevantnej ústavnoprávnej argumentácie a vedome opomínajúc, ba až ignorujúc tú podstatnú skutočnosť, že ústavný súd ako nezávislý orgán ochrany ústavnosti dokazovanie nevykonáva, a preto jeho ingerencia do sféry skutkových zistení je limitujúca, teda presviedča okrem seba samého aj ústavný súd, že sa nemohol dopustiť zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 a 2 písm. d) Trestného zákona, a to z tej skutočnosti, že sa predmetného trestného činu dopustiť nechcel. Na tomto mieste ústavný súd v zhode s názorovou líniou všeobecných súdov poukazuje na to (už v podstate niekoľkonásobne), že objektom prečinu krádeže podľa § 212 ods. 1 a nasl. Trestného zákona, ako aj zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona je ochrana vlastníckeho práva, do ktorého páchatel' zasiahne v prípade krádeže len tým, že sa veci zmocní, a v prípade lúpeže (dokonca postačí konanie páchatel'a, ktorým sa pokúsi o lúpež – predčasne dokonaný trestný čin) zmocnením sa cudzej veci násilím alebo jeho hrozbou, pričom postačuje aj násilie prejavené v konaní páchatel'a v minimálnej forme. Práve násilie alebo jeho hrozba pri zločine lúpeže dopadajú na ďalší Trestným zákonom chránený objekt tohto trestného činu, ktorým je slobodná vôľa, do ktorej páchatel' zasiahne, resp. ju ovplyvní násilím alebo jeho hrozbou. V prípade sťažovateľa bolo exemplárne vykonané násilie prejavené vykopnutím vchodových dverí proti vôli samotného poškodeného [REDAKOVANÉ], teda vchodových dverí, ktoré by poškodený [REDAKOVANÉ] sám dobrovoľne neotvoril, ba naopak, dožadoval sa odchodu sťažovateľa, ako aj jeho spolupáchatel'a z priestoru svojho domu a pozemku. Na predmetné/takéto konanie myslel aj Trestný zákon v § 122 ods. 7 poslednej vete, z ktorého zákonného znenia explicitne vyplýva, že trestný čin je spáchaný násilím... ak páchatel' použil násilie proti veci iného. Ďalším príkladom zasiahnutia do slobodnej vôle poškodeného [REDAKOVANÉ] bolo konanie spolupáchatel'a [REDAKOVANÉ], ktorý ho vykrútením ruky donútil nasledovať ho do izby domu a sadnúť si na posteľ, pričom svojou prítomnosťou pri poškodenom dosiahol opäť v rozpore s jeho slobodnou vôľou to, že sa nepohyboval po dome, nezavolať políciu na svoju obranu, resp. nijako nebránil/neprekážal pri páchaní trestného činu páchatel'mi, pričom sťažovateľ počas toho prehľadával izby domu s cieľom nájsť nejaké finančné prostriedky, čím bol zo strany sťažovateľa v plnej miere realizovaný/vykonaný jeho úmysel zmocniť sa cudzej veci. K zmocneniu sa cudzej veci napokon nedošlo z dôvodu príchodu polície, pričom je potrebné akcentovať, že zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 a nasl. Trestného zákona je tzv. predčasne dokonaný trestný čin, pri ktorom nie je z hľadiska jeho

dokonania relevantné/potrebné, aby došlo k prisvojeniu/zmocneniu sa cudzej veci, ale postačuje len pokus, teda konanie smerujúce k tomu, aby páchatel' vec získal (rozumej aj snažil sa získať). Nie je taktiež relevantná predošlá vedomosť páchatel'a o tom, či poškodený má vec, ktorú páchatel' požaduje/mieni získať, pri sebe. Rozdelenie úloh medzi jednotlivými páchatel'mi taktiež nemá dopad na elimináciu ich trestnoprávnej zodpovednosti, a to ani smerom k inému, miernejšiemu trestnému činu tak, ako na to správne, aj keď v rozpore s predstavami sťažovateľa, poukázal najvyšší súd v uznesení sp. zn. 5 Tdo 91/2016 z 5. januára 2017. Z obsahu priložených písomných podkladov (rozhodnutí súdov a časti súdneho spisu) je zrejماً skutočnosť, že sťažovateľ poškodeného poznal, a tak vedel, že ide o staršiu osobu s limitujúcimi fyzickými možnosťami brániť sa (posúdenie osoby poškodeného ako osoby vyššieho veku). Práve tieto uvedené východiská sa premietli v sťažovateľom napádaných rozhodnutiach všeobecných súdov, ktorých právne posúdenie smerom k vysloveniu jeho viny pre zločin lúpeže formou spolupáchateľstva podľa § 20 k § 188 ods. 1 a 2 písm. d) Trestného zákona nie je vymykajúce sa skutkovým okolnostiam veci, teda arbitrárne alebo zjavne neopodstatnené.

22.2 Vychádzajúc zo správnej kvalifikácie skutku ako zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 a 2 písm. d) Trestného zákona, za ktorý zákon umožňuje uložiť trest odňatia slobody v trvaní siedmich až dvanástich rokov, súdy aplikáciou § 38 ods. 5 Trestného zákona upravili trest odňatia slobody na sadzbu v rozmedzí deviatich rokov a šiestich mesiacov až dvanástich rokov a uložili sťažovateľovi trest odňatia slobody v dolnej hranici takto upravenej trestnej sadzby. Tento postup súdu vychádzal priamo zo znenia zákona, pričom z prehľadu predchádzajúcich právoplatných odsúdení je zrejماً, že v prípade sťažovateľa išlo už o tretie odsúdenie za trestný čin/zločin lúpeže, naposledy rozsudkom Okresného súdu Zvolen sp. zn. 3 T 59/2001 z 12. októbra 2001. Naostatok nielen z hľadiska zákonného, ale aj ústavnoprávneho za zákonný trest (a teda aj z ústavnoprávneho hľadiska za akceptovateľný) je možné považovať (o to viac, že v sťažovateľovom prípade ide o recidivistu páchajúceho majetkovú trestnú činnosť) akýkoľvek trest uložený aj v kvalifikovanej skutkovej podstate bez upravovania dolnej hranice trestnej sadzby v rozmedzí siedmich rokov v dolnej hranici a dvanástich rokov v hornej hranici trestnej sadzby. Ak by teda aj súd nezvyšoval dolnú hranicu trestnej sadzby na deväť rokov a šesť mesiacov a rovno v rámci rozmedzia trestnej sadzby od siedmich rokov v dolnej hranici

do dvanástich rokov v hornej hranici uložil sťažovateľovi trest odňatia slobody v trvaní desiatich rokov odňatia slobody, nebolo by možné takýto trest (aj vzhľadom na predošlé právoplatné odsúdenia sťažovateľa) nenachádzajúci sa mimo zákonom určenej trestnej sadzby považovať za trest nezákonný, prípadne neústavný.

22.3 Ústavný súd teda po oboznámení sa s obsahom napadnutých rozhodnutí najvyššieho súdu a krajského súdu v častiach, v ktorých argumentovali právnym posúdením konania sťažovateľa ako zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 a 2 písm. d) Trestného zákona a uložením trestu odňatia slobody v trvaní desiatich rokov so zaradením do ústavu so stredným stupňom stráženia, konštatuje, že najvyšší súd ako súd dovolací, ako aj krajský súd ako súd odvolací konali v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretovali a aplikovali, ich úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne, právne akceptovateľné a ústavne konformné. Krajský súd, ako aj najvyšší súd vo svojich napadnutých rozhodnutiach primerane rozumným a v okolnostiach veci postačujúcim spôsobom reflektovali na sťažovateľom prednesené obhajobné tvrdenia a ním udané pochybenia v skutkových zisteniach a hodnotiacich úsudkoch všeobecných súdov, ku ktorým vo svojej primerane podrobnej argumentácii zdôvodnili svoje úvahy, opierajúc sa o skutkové zistenia plynúce z vykonaného dokazovania a z nich odvodené právne závery, ktoré ústavný súd považuje za ústavne súladné.

23.1 Ústavný súd konštantne judikuje, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, teda postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04), k čomu nepochybne v sťažovateľovom prípade aj došlo.

23.2 Aj podľa judikatúry ESĽP vnútroštátne súdy majú v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru povinnosť posúdiť hlavné argumenty účastníkov konania (rozsudok ESĽP vo veci Buzescu proti Rumunsku z 24. 5. 2005, sťažnosť č. 61302/00, bod 67), ako aj námietky týkajúce sa práv a slobôd zaručených dohovorom a jeho protokolmi, pričom tieto námietky sú vnútroštátne súdy povinné skúmať obzvlášť prísne a dôkladne (rozsudok ESĽP vo veci Wagner a J. M. W. L. proti Luxembursku z 28. 6. 2007, sťažnosť č. 76240/01, bod 96). Je potrebné prihliadnuť aj na to, či námietka, na ktorú súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nedal odpoveď, bola pre daný prípad relevantná a či mohla mať vplyv na výsledok konania (rozsudok ESĽP vo veci Luka proti Rumunsku z 21. 7. 2009, sťažnosť č. 34197/02, bod 52). Na druhej strane ani judikatúra ESĽP nestanovuje povinnosť všeobecných súdov dať podrobnú odpoveď na každý prednesený argument (rozsudok ESĽP vo veci Van de Hurk proti Holandsku z 19. 4. 1994, sťažnosť č. 16034/90, bod 61).

23.3 Sťažovateľovi teda krajský súd v jeho uznesení sp. zn. 5 To 86/2016 zo 6. septembra 2016 v spojení s dôvodmi vyplývajúcimi z rozsudku okresného súdu sp. zn. 2 T 79/2015 z 22. júna 2016, ako aj najvyšší súd v uznesení sp. zn. 5 Tdo 91/2016 z 5. januára 2017 pri analýze dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), teda dôvodu, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, v spojení s ďalším svojím uznesením, a to sp. zn. 2 Tdo 85/2017 z 21. marca 2018, s ohľadom na opätovne sťažovateľom nastolený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku precízne vyargumentovali, logicky zdôvodnili a verifikovali vo veci vykonanými dôkazmi právnu kvalifikáciu skutku ako zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 a 2 písm. d) Trestného zákona, ako aj druh a výšku uloženého trestu. Týmto postupom tak dali relevantnú odpoveď nielen na meritórne, pre vec východiskové argumenty sťažovateľa (už spomenutý Buzescu proti Rumunsku), ale zároveň aj posúdili námietky sťažovateľa týkajúce sa práv a slobôd zaručených ústavou a dohovorom (už spomenutý Wagner a J. M. W. L. proti Luxembursku) a napokon odôvodnili svoje napadnuté rozhodnutia so zreteľom na konkrétny prípad (rozsudky ESĽP Ruiz Torija proti Španielsku z 9. 12. 1994, séria A, č. 303A, s. 12, bod 29; Hiro Balani proti Španielsku z 9. 12. 1994, séria A, č. 303B; Georgiadis proti Grécku z 29. 5. 1997; Higgins proti Francúzsku z 19. 2. 1998).

23.4 Napokon ústavný súd zvyrazňuje, že jeho úlohou pri rozhodovaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je posudzovanie právnej perfektnosti namietaných rozhodnutí všeobecných súdov z hľadiska formálnych požiadaviek vyplývajúcich zo zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov a z týchto aspektov ich „vylepšovanie“ (IV. ÚS 325/08), ale posúdenie ich ústavnej akceptovateľnosti a udržateľnosti a z tohto uhla pohľadu sú napadnuté rozhodnutia krajského súdu, ako aj najvyššieho súdu plne kompatibilné.

24. V súvislosti so sťažovateľom deklarovaným prejavom nespokojnosti s napadnutými rozhodnutiami krajského súdu a najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenia základných práv (I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05). Z uvedených dôvodov ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmieta sťažovateľom podanú sťažnosť v časti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti. Keďže ústavný súd neidentifikoval porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru nemohlo dôjsť ani k porušeniu sťažovateľom označeného práva na prezumpciu neviny podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru a ani k porušeniu základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy. Tento záver zakladá dôvod odmietnutia sťažovateľom podanej sťažnosti v tejto jej časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde opätovne z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

25. Vo vzťahu k ďalším sťažovateľom predstretým námietkam a zároveň dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. c) a e) Trestného poriadku, teda k námietke o tom, že bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu a že vo veci konal alebo rozhodoval orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania (pozri bližšie námietky sťažovateľa v bodoch 3.1.2

a 3.1.3), ktorou sa najvyšší súd vo svojom napadnutom rozhodnutí nezaoberal s odôvodnením, že „*Pokiaľ ide o výsluch svedka [REDACTED] (v konaní o tom istom skutku v postavení obvineného, ktorého vec bola vylúčená na samostatné konanie a skončená rozsudkom, ktorým súd schválil dohodu o vine a treste), v ktorom rovnako obvinený vidí naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) a namietaný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. e) Tr. por., v rámci ktorého namieta predsedu senátu JUDr. Miroslava Tomu, ktorý rozhodoval v jeho trestnej veci a tiež vo veci [REDACTED], sp. zn. 2T/64/2015, treba v prvom rade uviesť, že ak v dovolaní uplatňovaná okolnosť nepochybne bola, resp. musela byť obvinenému (ako dovolateľovi) v priebehu prvostupňového alebo odvolacieho súdneho konania známa a v týchto štádiách trestného konania ju neuplatnil, t. j. neuplatnil ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom, resp. uplatnil ju až v podanom dovolaní, v zmysle § 371 ods. 4 Tr. por. nemôže byť táto okolnosť použitá ako podklad pre splnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. a) až g) Tr. por. (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 35/2013).*

Z tohto pohľadu je potom podstatným zistenie, že obvinený uvedené skutočnosti nenamietal v pôvodnom konaní, hoci mu tieto museli byť známe, a rovnako tak počas celého konania, či už v konaní pred prvostupňovým ani odvolacím súdom nevzniesol námietku zaujatosti voči predsedovi senátu. Podľa § 371 ods. 4 Tr. por. tak obvinený nemôže tieto okolnosti použiť ako dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) a e) Tr. por.“, ústavný súd uviedol, že toto rozhodnutie najvyššieho súdu považuje za zákonné a ústavne súladné. K uvedenému postupu najvyššieho súdu ústavný súd predkladá takúto argumentáciu.

26.1 Ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity v zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy a § 49 zákona o ústavnom súde limitujúci vzťah ústavného súdu k všeobecným súdom, z ktorého okrem iného vyplýva, že v prípade konania pred všeobecnými súdmi musí sťažovateľ ochranu svojich základných práv a slobôd vrátane argumentácie s tým spojenej uplatniť najskôr v tomto konaní a až následne v konaní pred ústavným súdom, pretože v opačnom prípade by ústavný súd nedisponoval právomocou na posúdenie takejto argumentácie (III. ÚS 90/03, III. ÚS 135/03, III. ÚS 201/04, IV. ÚS 266/08, IV. ÚS 340/2013). Inými slovami, právomoc ústavného súdu rozhodnúť o určitej námietke

sťažovateľa nemožno založiť až na jej uplatnení v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v prípade, ak ju sťažovateľ mohol uplatniť v príslušnom konaní, pričom podľa právneho poriadku o nej mohol a aj bol povinný meritórne rozhodnúť iný orgán verejnej moci. Ak takáto situácia nastane, treba podľa názoru ústavného súdu sťažnosť v časti týkajúcej sa takejto námietky odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 284/08).

26.2 V slobodnej spoločnosti je predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva hájili a starali sa o ne (*vigilantibus iura*). Ten, kto sa stavia k ochrane svojich práv s neospravedlňujúcou ľahostajnosťou alebo nevedomosťou, nemôže s úspechom požadovať ochranu týchto svojich práv ihneď na ústavnom súde tak, ako to urobil aj sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom (Napokon aj z hľadiska elementárnej právnej logiky, ak sťažovateľ v konaní pred súdom nižšieho stupňa z akéhokoľvek dôvodu neuplatní svoju argumentáciu, ktorou disponuje, ale predloží ju až súdu vyššej inštancie, súd vyššej inštancie nemá dôvod posudzovať/hodnotiť, teda skúmať, ako sa k danej otázke vyjadril/nevyjadril, resp. ako ju posúdil súd nižšieho stupňa, keďže súdy nižšej inštancie sa nemali k čomu vyjadriť.).

26.3 Nad rámec uvedeného ústavný súd poukazuje aj na právne zastúpenie sťažovateľa v trestnom konaní obhajcom, od čoho odvádza povinnosť jeho obhajcu (prípadne aj samotného sťažovateľa ako obvineného z trestného činu) obhajovať práva obvineného čo najúčinnnejším spôsobom, pod ktorým treba bez pochyb rozumieť aj aktívny prístup obhajcu pri obhajovaní jeho záujmov, ako aj starostlivosť obhajcu zameranú na to, aby boli náležité a včas objasnené skutočnosti, ktoré vinu obvineného vyvracajú alebo ju zmierňujú [§ 44 ods. 1 Trestného poriadku (IV. ÚS 482/2011)]. Spôsob obrany sťažovateľa a taktika jeho obhajoby nemôže byť v prípade jej neúspechu pričítaná na vrub súdu, ktorý koná v súlade so zákonom (IV. ÚS 217/2013). Navyše uplatnenie práva na obhajobu oprávnenej osobe nezaručuje dosiahnutie takého rozhodnutia súdu, o ktoré sa usiluje pomocou obhajoby. Účelom základného práva zaručeného čl. 50 ods. 3 ústavy je poskytnutie príležitosti brániť sa obvineniu zo spáchania trestného činu (III. ÚS 41/01, III. ÚS 256/03, I. ÚS 140/04), pričom sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom nepredložil žiadny relevantný dôkaz či argumentáciu, z ktorých by vyplynulo, že tomu tak nebolo.

27. Na podklade už uvedených úvah a v konfrontácii so závermi vyplývajúcimi z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tdo 85/2017 z 21. marca 2018 ústavný súd odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť v tejto jej časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

28. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa (zrušenie napadnutých rozhodnutí všeobecných súdov, vrátenie vecí na ďalšie konanie, ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom) v danej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. septembra 2018